

השרים שלא שרתו בצה"ל

מעולם לא היתה בישראל משלה שכה רבים מחבריה חייבי הגיוס הצליחו להתחמק משרות ולא בצבא ישראל כמו

משלת בגין. בסידרה זו חושף „העולם הזה“ את עברם הצבאי

השני לציון

כ אשר חוקמה ממשלת הליכוד, קמה צעקה גדולה: „זוהי ממשלה מיליטאריסטית, ממשלה שתביא את המלחמה, ממשלת גנרלים!“

היה לצעקה זו על מה לסמוך. חברי ממשלת הליכוד, עוד לפני שהגיעו לממשלה, בתקופה הארוכה שבה שירתו בארץ פוויציה, ניראו ונשמעו מיליטאריסטים יותר מכל גוף פוליטי אחר. מנחם בגין אינו מוכן לכנות את צה"ל בשם „צבא ההגנה לישראל“, קורא לו: „צבא ישראל“.

הראשון מבין המנהיגים שהשתחוה אי-פעם לדגל צה"ל, ושבכל פעם שהוא מציין את הצבא או אחת ממילחמות ישראל נשמע בקולו רעד של קדושה, היה מנחם בגין. חברי מיפלגתו, ובאחרונה גם חברי המפלגות האחרות היושבות בממשלה, הולכים אחריו בכל הנוגע לגינויים אלה.

היתה לכך גם סיבה נוספת. מתוך 19 חברי הממשלה וארבעה סגני-השרים, נוסרי אים שישה דרגות של רב-אלוף, אלוף ותת-אלוף, רב-האלופים הם מי שהיו רמטכ"לים של צה"ל: סגן-ראש-הממשלה ייגאל ידין ושר-החץ משה דיין. שלושת האלופים הם שרי-הביטחון עזר וייצמן, שרי-הקלאות אריק שרון ושר-התחבורה והתיקורת מאיר עמית. סגן-השר מרדכי ציפורי הוא תת-אלוף.

אולם לעומת שישה אלה, מצויים בממשלה שלת בגין שיבעה שרים וסגני-שר אחד שלא שירתו כלל בצבא. בין אם מתוך השתמטות ובין מסיבות אחרות, חלק ניכר מהמשתמטיים מצא לעצמו סידור זה או אחר כדי שיירשם לו שירות צבאי מסוים קצר, כך שברבות הימים אי-אפשר יהיה להאשימו בהשתמטות ממש.

בסידרה זו יתאר העולם הזה את תולדות המיקרים האלה.

משה ניסים (משמאל) במסיבה של ח"כים (עם גדעון האוזנר)

וקריניצי רצה כי מיפלגתו, שלא היה לה אז אף חבר-כנסת ספרדי אחד, תרכב אף היא על הגל הספרדי. היו לקריניצי כמה נימוקים ששיכנעו את ספיר: ניסים היה בנו של הרב הראשי הספרדי של ישראל, דבר שיכול היה למשוך קולות דתיים רבים, והוא היה עורך-דין צעיר, בן 24 בסך-הכל, והיה צריך למשוך קולות רבים מקרב האינטליגנציה הצעירה.

ספיר הסכים, הפעיל לחצים על עסקני מיפלגתו שזעמו על תחיבת הנטע הזר לתוך מיפלגתם, והצליח להכניס את ניסים לאחד המקומות הראשונים ברשימה.

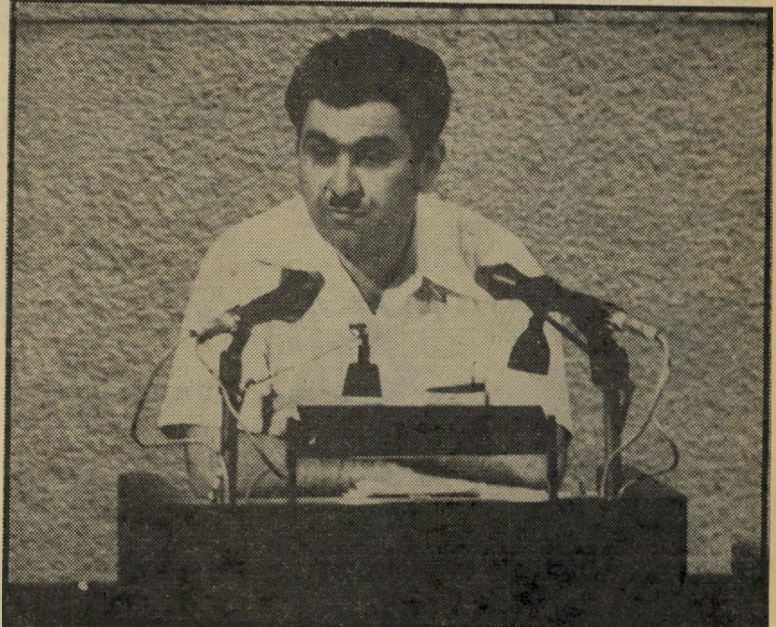
אולם אחרי הגשת רשימת-המועמדים לכנסת, החלו מתגלים לפתע פרטים בלתי-נעימים על הכוכב החדש של הציונים-הכלליים. לפתע התברר כי הוא לא שירת כלל בצה"ל.

הראשון שהגיב עליכך היה שרי-הביטחון וראש-הממשלה, דויד בן-גוריון, שעמד אז בראש מיפלגת פועלי ארץ-ישראל. בן-גוריון היה אבי ההחלטה על שיחרור בני-ישיבה מצה"ל. הוא חשב אותה נכונה עד יום מותו, וממשיכי דרכו רואים אותה כנכונה עד היום. אולם משום שהיה אבי החלטה זו, ומשום הביקורת הציבורית שנמתחה עליו בשל כך מעברים שונים, היה בן-גוריון רגיש, יותר מכל אחר, לגיסיונות של צעירים דתיים שאינם בני-

כאשר צירף מנחם בגין, באחרונה, שני שרים חדשים לממשלתו, היה ברור כי הוא מצרף אליה שני ניצים מובהקים, שיתמכו בו בכל מהלכיו. האחד הוא חיים לנדאו איש חירות, והשני משה בנימין ניסים, איש המפלגה הליברלית. אולם, למרות ניציותו המוצהרת של ניסים, ולמרות הכרזות שונות שלו לפני ההצטרפות בממשלה, שפירושן היה שמילחמה עדיפה על פני „ויתורים“, ניסים הוא בעל עבר צבאי מפוקפק שעורר עליו בשעתו את זעמם של אנשי-ביטחון, ובראשם שרי-הביטחון דאז דויד בן-גוריון, ואף את חמתם של אנשי מיפלגתו שלו, המפלגה הליברלית — או, בגילגולה הקודם, מיפלגת הציונים-הכלליים.

הישיבה שלא היתה

ב 1958 לחץ אברהם קריניצי המנות, מי שהיה ראש עיריית רמת-גן על המנכ"ח היג המנוח של הציונים-הכלליים, יוסף ספיר להכניס את משה בנימין ניסים לרשימת המועמדים הריאליים של מיפלגה זו לכנסת הרביעית. קריניצי רצה בניסים על תקן של „ספרדי תורן“, מרבית תושבי רמת-גן היו באותם הימים מבני העדה העיראקית,

השר ניסים: סמל'דת זמני וקצין נאם